

VALVASORJEVA NAGRADA IN PRIZNANJA za leto 2009

Ob počastitvi mednarodnega muzejskega dneva, ki ga vsako leto 18. maja praznujejo muzeji po svetu, je Slovensko muzejsko društvo letos že štiridesetič podelilo **Valvasorjevo nagrado, priznanja in častna priznanja** za izjemne prispevke posameznika in članov najširše skupnosti, ki s svojimi dejanji in udejstvovanjem bistveno prispevajo k razvoju muzejske dejavnosti na Slovenskem.

Podelitev najvišjih stanovskih nagrad in priznanj za posebne dosežke v muzejstvu je bila v ponedeljek, 17. maja 2010, ob 13. uri v Narodni galeriji v Ljubljani. Slavnostna govornica je bila gospa Damjana Pečnik, direktorica Direktorata za kulturno dediščino Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Nagrade je podelil dr. Andrej Smrekar, predsednik SMD.

POROČILO O DELU KOMISIJE ZA VALVASORJEVO NAGRADO IN PRIZNANJA

Celje, 10. 5. 2010

Komisija za Valvasorjevo nagrado in priznanja pri SMD v sestavi:

dr. Verena Vidrih Perko, muzejska svetnica, Gorenjski muzej,
Metka Simončič, muzejska svetovalka, Mestni muzej Ljubljana,
mag. Darko Knez, muzejski svetovalec, Narodni muzej Slovenije,
mag. Nadja Terčon, muzejska svetnica, Pomorski muzej Sergej Mašera,
mag. Inga Brezigar, muzejska svetnica, Goriški muzej,
dr. Janez Balažič, muzejski svetovalec, Pokrajinski muzej Murska Sobota,
mag. Tanja Roženberger Šega, muzejska svetovalka, Muzej novejšje zgodovine Celje,

se je sestala štirikrat. Na prvem srečanju je oblikovala in uskladila kriterije in merila za oceno kvalitete razstav, na drugem odpirala prijave, na tretjem in četrtem ter dodatni korespondenčni seji pa presojala o predlaganih kandidatih in izmed njih izbrala nagrajence.

Na letošnji razpis je prispelo 16 vlog, vse so bile popolne, od tega so prispeli trije predlogi za častna priznanja, en predlog za Valvasorjevo nagrado in dvanajst predlogov za Valvasorjevo priznanje.

Komisija je sklenila, da SMD podeli dve častni priznanji in tri Valvasorjeva priznanja.

Častno Valvasorjevo priznanje prejmejo demonstratorji-obrtniki (**Tatjana Frajle Maslo, Marta Žohar, Vincenc Tajnšek, Avgust Čtorič, Franjo Podbregar, Ivan Krivec, Miroslav Bahčič, Božidar Godnik, Anton Mužič**) na Ulici obrtnikov v Muzeju novejše zgodovine Celje ob 10. Obletnici stalne razstave Živeti v Celju.

Častno Valvasorjevo priznanje prejme časopisna hiša **Delo, d. d.** za donacijo fotografskega fonda Muzeju novejše zgodovine Slovenije.

Valvasorjevo priznanje prejme **dr. Janez Balažic**, muzejski svetovalec, za občasno razstavo Umetnine iz Prekmurja, od romanike do modernizma.

Valvasorjevo priznanje prejme **mag. Irena Žmuc**, muzejska svetnica, za občasno razstavo Napoleon rezhe Iliria vstan! - ob 200 letnici ustanovitve Ilirskih provinc, Mestni muzej Ljubljana, 12. 5. 2009–31. 10. 2009.

Valvasorjevo priznanje prejme **mag. Jože Podpečnik**, za občasno razstavo Pod Napoleonovim orlom, 200 let ustanovitve Ilirskih provinc, Narodni muzej Slovenije, 14. 10. 2009–28. 2. 2010.

Zaradi prispele vloge za razstavo, katere avtor je tudi član komisije, se je članstvo dr. Janeza Balažica, v skladu s Pravilnikom, zamrznilo.

Komisija je izpostavila različne dileme in predloge, med drugim tudi predlog za oblikovanje novega tipa priznanja za sponzorje in sodelavce s področje gospodarstva.

Tanja Roženberger Šega,
predsednica komisije

VALVASORJEVO PRIZNANJE ZA LETO 2009

prejme

dr. Janez Balažic, muzejski svetovalec, avtor razstave Umetnine iz Prekmurja, od romanike do modernizma, v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota, od 5. februarja do 30. maja 2009.

»Umetnine so kot ptice: naselijo prostor, da se zazdi, da je tod in tam res njihov dom. A vendarle: prehajajo iz hrama v hram, iz roda v rod, iz vidnega v nevidno, iz svetlobe v temo. Kje je torej njihov dom? Morda pa zares samo tam in tedaj, ko jih z odprtostjo in vedoželjnostjo posvojimo zase, za svojo človeško rast.«

S temi poetičnimi besedami je doktor umetnostnozgodovinskih znanosti, muzejski svetovalec in kustos v Pokrajinskem muzeju Murska Sobota, Janez Balažic, pospremil razstavo Umetnine iz Prekmurja, ki je bila lani od februarja do maja na ogled na dveh lokacijah v Murski Soboti: v Pokrajinskem muzeju in v galeriji Murska Sobota ter nato še od junija do septembra v Narodni galeriji v Ljubljani, trenutno pa si jo lahko ogledamo v Dolenjskem muzeju Novo mesto.

Prekmurske umetnine, njihove lepote in bogastvo, sta že zelo zgodaj predstavila France Stele in Marjan Zadnikar, vendar je njuno delo kar klicalo po nadaljevanju in po celovitejši obdelavi. In Janez Balažic, prekmurski rojak in strokovnjak, ki mu je lastna ekselentna natančnost in vsesplošna razgledanost ter kultiviranost, je vestno in poglobljeno nadgradil in dopolnil delo svojih eminentnih predhodnikov. Večletno zavzeto študijsko delo, proučevanje virov, ogled javnih in zasebnih zbirk doma in v tujini, je bilo potrebno, da je izsledil številne umetnine, razseljene po različnih lokacijah in jim, kot sam pravi, kot pticam selivkam ponudil začasno domovanje v muzejskih dvoranah.

Razstava predstavlja duhovno in materialno dediščino prekmurskega prostora in ponuja enkratno vpogled v celovitost prekmurskih umetnin v obdobju od romanike do modernizma. Široki javnosti je približala nekatere najlepše od njih,

zbrane iz muzejev in galerij v Sloveniji in v tujini, pa seveda tudi iz matične hiše, Pokrajinskega muzeja Murska Sobota. Tako so bile na istem mestu prvič predstavljene umetnine, ki so nastajale v dolgem časovnem obdobju od konca 13. pa do konca 19. stoletja, dopolnjena so bila manjkajoča poglavja iz njihove preteklosti, dobile so novo prepoznavnost in marsikatero od njih je Janez Balažič iztrgal iz pozabe in rešil pred propadom. Na razstavi smo lahko občudovali kamnoseške elemente in stenske slikarije prekmurskih romanskih in gotških sakralnih objektov, prvič so bile v slovenskem prostoru na ogled slikane table s krilnega oltarja v Selu in reliefne gotške table iz gornje lendavskega gradu, ki se danes nahajajo v Madžarski narodni galeriji v Budimpešti.

Razstavo spremlja katalog razstavljenih del s teksti, ki so jih, poleg Balažica, zapisali tudi nekateri drugi umetnostnozgodovinski strokovnjaki, dinamika zanimanja široke publike pa je bila dosežena s celostnim pedagoškim programom, oblikovanim posebej za to razstavo. S pomočjo delovnih listov, tematskih vodstev, predavanj in delavnic, je vsebina razstave na prijazen način komunicirala z najmlajšimi, šolarji, najstniki, širšo javnostjo, pa tudi z obiskovalci s posebnimi potrebami.

Projekt dr. Janeza Balažica je enovit, odlikuje ga strokovnost, preglednost, vsebinska zaokroženost, enkratnost in dobra odmevnost, zato po mnenju komisije sodi med presežke lanskoletnih muzejskih razstav in mu SMD podeljuje Valvasorjevo priznanje za leto 2009.

VALVASORJEVO PRIZNANJE ZA LETO 2009

prejme

mag. Irena Žmuc, muzejska svetnica, avtorica razstave Napoleon rezhe Iliria vstan! - ob 200 letnici ustanovitve Ilirskih provinc, v Mestnem muzeju Ljubljana, od 12. maja do 31. oktobra 2009.

Muzejska svetnica, mag. Irena Žmuc, je avtorica odmevne občasne razstave, ki je bila na ogled v Mestnem muzeju Ljubljana med 12. majem in 31. oktobrom 2010. V projektu, ki ga je vodila, sta do izraza prišla timski in interdisciplinarni način dela. Zastopane so bile temeljne muzejske stroke od etnologije do umetnostne in literarne zgodovine. Avtorica razstave je k sodelovanju pritegnila strokovne kolege, soavtorje razstave Gregorja Modra, Mojco Ferle, Janeza Polajnarja in Metko Simončič ter druge sodelavce Mestnega muzeja Ljubljana, jih pri tem usmerjala in spodbujala ter vzpostavila visoko strokovno, usklajeno in homogeno delovno skupino.

Posebna odlika projekta je mednarodno sodelovanje. Projekt je v tesnem sodelovanju združil številne francoske in slovenske kulturne in raziskovalne ustanove. Sodelovanju se je odzvalo kar 50 domačih in tujih muzejev, arhivov, zasebnih zbiralcev in še nekaterih drugih ustanov. Med gradivom, ki so ga za razstavo posodili slovenski muzeji, je bilo ob študijskem razstavnem delu odkritih tudi nekaj v svetovnem merilu pomembnih muzealij. Žmucevi je uspelo, da sta znameniti francoski nacionalni instituciji Louvre in Arhiv Ministrstva za zunanje zadeve Republike Francije prvič v zgodovini posodili slovenskemu muzeju izjemna predmeta kot sta Bartollinijev kip Napoleona in originalna mirovna pogodba iz Schönbrunn. Slednja pomeni temeljni ustanovitveni akt nastanka Ilirskih provinc. Razstava je tako prerasla državne okvire in postala ne samo vseslovenska temveč tudi mednarodna in s tem umestila dogajanja na naših tleh v mednarodni kontekst.

Posebna pozornost je bila posvečena razstavnim predmetom, s katerimi so avtorji razstave ujeli duh časa. Reprezentativni predmeti so bili izbrano in dobro

predstavljeni. Zaradi jasne interpretacije je do izraza prišla njihova sporočilnost in razstavi so dajali čar, ki je privabil številčno in široko muzejsko publiko.

Razstava s spremljajočim avdio-vizualnim in drugim gradivom ter pestrim dogajanjem, je bila odmevna med strokovno in širšo javnostjo in medijsko dobro predstavljena ter promovirana. Izdana sta bila katalog in posebna publikacija v oblikovni podobi časopisa - nekdanjega glasila ilirskih oblasti. V sklop komunikacijskih aktivnosti pa so sodile tudi spletne strani, ki so bile na voljo v slovenskem in francoskem, deloma pa tudi v angleškem jeziku. Na številnih prireditvah, ki so potekale ob celotnem programu počastitve obletnice, so bile javnosti predstavljene tudi premalo poznane povezave med slovenskim in francoskim narodom.

Projekt je bil celosten, odlikuje ga interdisciplinaren pristop, aktualnost izbrane vsebine, njena mednarodna kontekstualizacija ter mednarodno sodelovanje s kulturnimi, univerzitetnimi in raziskovalnimi ustanovami, zato si zasluži svoje častno mesto v muzejski stroki, njena avtorica mag. Irena Žmuc pa Valvasorjevo priznanje, ki ji ga za leto 2009 podeljuje SMD.

VALVASORJEVO PRIZNANJE ZA LETO 2009

prejme

mag. Jože Podpečnik, muzejski svetovalec, avtor razstave Pod Napoleonovim orlom, 200 let ustanovitve Ilirskih provinc, v Narodnem muzeju Slovenije, od 14. oktobra 2009 do 28. februarja 2010.

Te dni se v pariškem Musée national de l'Armée zaključuje gostovanje slovenske razstave Pod Napoleonovim orlom - 200 let ustanovitve Ilirskih provinc, avtorja mag. Jožeta Podpečnika. Razstava, ki je bila doma na ogled v Ljubljani v Narodnem muzeju na Metelkovi od 14. oktobra 2009 do 28. februarja 2010, je nastala v sodelovanju Narodnega muzeja Slovenije, Arhiva Republike Slovenije in Vojnega muzeja v Parizu, svoje gradivo pa so prispevali še drugi slovenski, francoski, avstrijski in italijanski muzeji, galerije in arhivi.

Muzejski svetovalec, mag. Jože Podpečnik je v projekt priprave in postavitve razstave pritegnil kustose in druge strokovne delavce Narodnega muzeja ter sorodnih ustanov. Posebno vlogo je imel priznani poznavalec Ilirskih provinc in aktualni veleposlanik Republike Slovenije v Franciji zgodovinar dr. Janez Šumrada. Katalog razstave je sad interdisciplinarnega dela, mednarodnega sodelovanja mnogih uglednih raziskovalcev. Katalog je oblikoval Marijan Rafael Loboda. Razstava prikazuje obdobje francoskih oblasti na slovenskih tleh, ki se je z uvajanjem pridobitev francoske revolucije in sodobne meščanske družbe močno zarezala v slovensko narodno zavest in zgodovinski spomin naroda.

Vsebinsko je avtor zasnoval razstavo na predstavitvi slovenskega modernega narodnega gibanja in vseh treh francoskih zasedb naših krajev. Posebno pozornost je namenil predstavitvi reform ter ostankov materialne in nematerialne kulturne dediščine »francoske dobe« na Slovenskem, ki spominjajo na cesarja Napoleona in na silno francosko armado. Avtor je pri izboru gradiva dal prednost gradivu meščanskega sloja, ki je ravno v tem času začelo prevzemati vodilno vlogo v družbi na Slovenskem.

Razstava je javnostmi komunicirala s pomočjo številnih dejavnosti, vodstev, pedagoškega in andragoškega programa in različnih spremljevalnih prireditev.

Ob razstavi, čeprav z manjšo zamudo, je izšel bogat in obširen katalog, v katerem so povabljeni avtorji s prispevki predstavili najnovejša znanstvena dognanja slovenskega in francoskega zgodovinopisja, sestavni del razstavne pripovedi so tudi trije igrano – dokumentarni filmi. Razstava je bila deležna velike medijske in strokovne pozornosti in izzvala velik odmev v javnosti.

Jože Podpečnik je skupaj s sodelavci z razstavo »Pod Napoleonovim orlom. 200 let ustanovitve Ilirskih provinc«, na novo ovrednotil čas in pomen francoskega obdobja, ki je bil pomemben za razvoj slovenske narodne identitete. Razstavni projekt kot celota predstavlja kvalitativen znanstveni in muzejski presežek in prinaša nove pridobitve ter spoznanja. Uspešen interdisciplinarni projekt zasluži nadaljevanje v smeri stalne muzejske postavitve. Avtorju razstave in vodji projekta mag. Jožetu Podpečniku pa SMD podeljuje Valvasorjevo priznanje za leto 2009.

ČASTNO VALVASORJEVO PRIZNANJE ZA LETO 2009

prejme

skupina obrtnih mojstrov demonstratorjev (**Tatjana Frajle Maslo, Marta Žohar, Vincenc Tajnšek, Avgust Čatorič, Franjo Podbregar, Ivan Krivec, Miroslav Bahčič, Božidar Godnik, Anton Mužič**) ob deseti obletnici oživljanja muzejske Ulice obrtnikov v Muzeju novejšje zgodovine Celje.

Ulica obrtnikov je del stalne razstave Živeti v Celju. Vsi lokali na »ulici« imajo svoje stalne demonstratorje, upokojene mojstre in mojstrice obrti. Frizerji Tatjana Maslo, Avgust Čatorič, Vinko Tajnšek, modistinja Marta Žohar, urarja Ivan Krivec in Božo Godnik, zlatar Miroslav Bahčič, krojač Franjo Podbregar in čevljar Anton Mužič so »образи« Ulice obrtnikov, so prijetni sogovorniki z obiskovalci, so animatorji, demonstratorji, predvsem pa ponosni nosilci znanj in zgodb obrtniškega življenja, ki jih z veseljem posredujejo obiskovalcem in »strankam«.

V desetih letih se je na Ulici obrtnikov zvrstilo preko 1000 različnih obrtnih prikazov, ki so postali sestavni del muzejske ponudbe. Poleg rednega programa tedenskih in mesečnih demonstracij, se demonstracije izvajajo tudi za poklicne in strokovne srednje šole, kjer se lahko dijaki seznanijo s poklici zlatarja, urarja, frizerja, ali krojača ali za druge skupine.

S svojimi predstavitvami dajejo obiskovalcu vtis, kot da se vrata razstavljenih obrtnih lokalov niso nikoli v resnici zaprla. Na takšen način ohranjajo in predstavljajo obrtna znanja ter jih prenašajo na morebitne navdušence, ki se radi vračajo, s tem pa skrbijo za popularizacijo »ulice« in muzeja. S svojo dostopnostjo in izostrenim čutom za stranke, ki so ga prenesli tudi na muzejske obiskovalce, so muzejski obrtniki demonstratorji nepogrešljiv in nenadomestljiv del ponudbe muzeja in dodana vrednost stalne razstave in se s svojim strokovnim znanjem in idejami uspešno vključujejo v muzejsko delo.

Zato ob 10. Obletnici oživljanja Ulice obrtnikov v Muzeju novejšje zgodovine Celje SMD podeljuje častno Valvasorjevo priznanje obrtnim mojstrom in mojstricam Tatjani Maslo, Avgustu Čatoriču, Vinku Tajnšku, Marti Žohar, Ivanu Krivcu, Božu Godniku, Miroslavu Bahčiču, Franju Podbregarju in Antonu Mužiču.

ČASTNO VALVASORJEVO PRIZNANJE ZA LETO 2009

prejme

časopisna hiša **Delo, d. d.** za donacijo fotografskega fonda Muzeju novejšje zgodovine Slovenije.

Časopisna hiša Delo d.d. je po nekajletnih dogovorih lansko leto podarila Muzeju novejšje zgodovine Slovenije izjemno dragoceno zbirko fotografskega fonda starejših negativov in fotografij kontaktnih kopij, ki je nastal v letih od 1945 do 1985, torej v 40 letih delovanja časopisne hiše Delo in njenih predhodnikov Ljudske pravice in Slovenskega poročevalca. Gre za 9446 filmskih vrečk s 610.295 posnetki v glavnem v črno-beli tehniki, ki so jih posneli njihovi fotoreporterji. Izjemno zanimivo gradivo se nanaša na celotno slovensko ozemlje, sega pa tudi na področje zamejskih Slovencev ter s posameznimi reportažami tudi v evropski prostor. Tematika je raznolika, vse od politike, gospodarstva, kulture, šolstva, zdravstva, praznovanja, črne kronike, do živahnega vsakdanjega življenjskega utripa.

S tem darilom - Darilom stoletja – tako se je imenovala tudi razstava, na kateri je bila donacija predstavljena, je muzej dopolnil svoj že obstoječi fotografski fond in pridobil gradivo neprecenljive vrednosti, ki bo sedanjim in prihodnjim generacijam neizčrpen vir za proučevanje zgodovine polpretekle dobe.

Časopisni hiši Delo zato z velikim zadovoljstvom predajamo Častno Valvasorjevo priznanje za leto 2009.

